

ANTWOORDEN AIVD JUNIORKERSTPUZZEL 2019

Opgave 1

(6 punten)

‘Alleen voor meesterbreinen?’ is een hint en slaat op het spel Mastermind. Fout betekent dus een juiste letter, maar op de verkeerde plek. Goed betekent een juiste letter op de juiste plek.

PEPE = 1 FOUT

GIGI = 1 FOUT

IAIN = 1 GOED, 1 FOUT

NINO = 2 FOUT

ONNO = 1 GOED

PIEN = 1 GOED, 2 FOUT

SEPP = 2 FOUT

INES = 4 GOED

Het antwoord is INES. Een enkele keer was INEZ ingevuld. Omdat dit waarschijnlijk met overtypen fout is gegaan, hebben we hier ook een paar punten voor toegekend.

Opgave 2

(7 punten)

Met een kleur ervoor worden het spreekwoordelijke uitdrukkingen. Dezelfde kleur maakt het paar:

Blauw BLOED - blauw OOG

Roze BRIL - roze WOLK

Rode DRAAD - rood STAAN

Grijs GEBIED - grijze MUIS

Zwart GELD - zwart SCHAAP

Groen LICHT - groene VINGERS

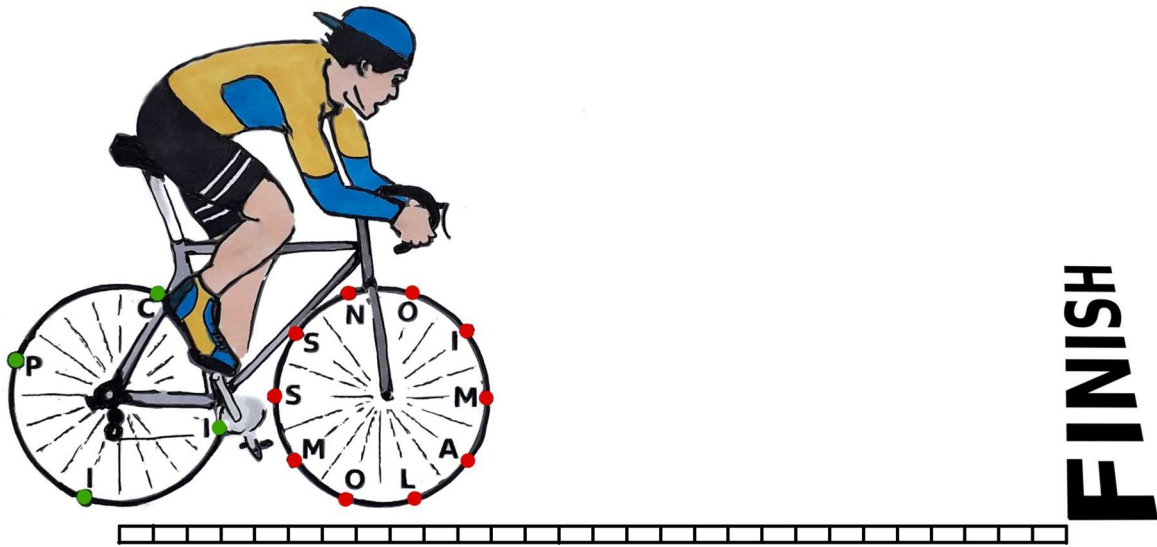
Witte ROOK - wit VOETJE

Het woord RANDJE blijft over. Het gezegde is een ‘gouden’ randje, dus we zoeken naar een zelfstandig naamwoord dat met ‘gouden’ ervoor een uitdrukking is. Mogelijke antwoorden zijn: GREEP, HANDDRUK of EEUW. Sommige oplossingen waren geen spreekwoord of gezegde, zoals HANDBALDAMES. Die vonden we echter weer heel mooi, omdat ze (nog wel tijdens de duur van de kerstpuzzel) hun gouden plak behaalden. We hebben deelpunten gegeven aan oplossers die het idee van de kleuren wel doorhadden, maar net de verkeerde paren hadden gemaakt en daardoor met de verkeerde kleur achterbleven.

Opgave 3

(4 punten)

Als de fiets gaat rijden vallen de letters op het wegdek:



En spellen ze voor de finish 'Il Campionissimo' (Kampioen der kampioenen). Dit is de bijnaam van de beroemde Italiaanse wielrenner Fausto Coppi, die in 2019 100 jaar zou zijn geworden (hij overleed in 1960).

Het antwoord is dus FAUSTO COPPI. We hebben deelpunten gegeven voor de oplosers die "Il Campionissimo" gevonden hadden, maar niet de juiste wielrenner.

Opgave 4

(7 punten)

"We zoeken een datum" is een anagram van "en meeuw doet zaken". Dit is een hint. We zoeken anagrammen van

LANGER IN STORM + ANDER IN WILD + CLICHE IN SLALOM = DAN IN NAGALM

Enig gepuzzel levert op:

NEIL ARMSTRONG + EDWIN ALDRIN + MICHAEL COLLINS = MAANLANDING

De datum is dus 21-07-1969. We hebben 20-07-1969 ook goed gerekend en als de oplossing er duidelijk bijstond ook punten gegeven aan 24-07-1969.

Opgave 5

(6 punten)

22, 10, 8, 7, 3 en de volgende drie getallen zijn 5, 5 en 5. Je moet de getallen bekijken zoals ze eruit zien op een digitale klok (ook wel zevensegmentendisplay genoemd). Het volgende getal geeft steeds aan hoeveel lampjes er aan zijn. Bij het getal 22 zijn er bijvoorbeeld 10 lampjes aan. Bij het getal 10 zijn er 8 lampjes aan, en zo verder.

2210873

ANTWOORDEN AIVD JUNIORKERSTPUZZEL 2019

Opgave 6

(7 punten)

Het verbindende thema in deze puzzel is SPELLETJES. De antwoorden zijn (1) DAMMEN (waterkeringen), (2) GANZENBORD (opgediend gevogelte), (3) PESTEN (treiteren), (4) TWISTER (de ruziemaker) en (5) MENS ERGER JE NIET! (ze niet zo geïrriteerd moest doen!) Moeder moest overigens helpen bij Twister, omdat zij dan mooi de draaischijf kon bedienen. We hebben deelpunten gegeven voor SABOTEUR ipv TWISTER.

Opgave 7

(4, 6 of 8 punten)

De enveloppenopgave was natuurlijk een strategisch spel. Het idee is te bedenken wat de gemiddelde speler doet en daar dan van te winnen. Maar als iedereen dat doet, dan verandert dat hoe 'de gemiddelde speler' het invult, en dus ...

De winnende inzending van deze opgave, een basisschoolgroep, zette

- 3 euro op envelop 1 t/m 7,
- 26 euro op envelop 8 en 9, en
- 27 euro op envelop 10.

Met zulke hoge getallen op de 3 hoogste enveloppen haalden ze in bijna alle gevallen envelop 8, 9, en 10 binnen, plus daarnaast nog voldoende lage enveloppen om gemiddeld 31,88 euro per potje te winnen.

De nummer 2 van deze opgave, een inzending van twee zusjes van 9 jaar oud, zette juist

- 1 euro op envelop 1
- 2 euro op envelop 2,
- 3 euro op envelop 3,
- 7 euro op envelop 4,
- 16 euro op envelop 5,
- 19 euro op envelop 6,
- 22 euro op envelop 7,
- 24 euro op envelop 8,
- 3 euro op envelop 9, en
- 3 euro op envelop 10.

Zij verloren dus bijna altijd de strijd envelop 9 en 10, maar haalden wel in de meeste gevallen envelop 4, 5, 6, 7, en 8 binnen. Zij wonnen gemiddeld 31,72 euro per potje. De twee zusjes waren overigens wèl de beste juniorinzending van de enveloppenopgave als we de junioren hadden laten meedoen met de enveloppenopgave van de "gewone" kerstpuzzel. In die uitgebreide groep, van 469 (inzendingen kerstpuzzel) + 111 (inzendingen juniorkerstpuzzel) zouden zij voor wat betreft de enveloppen een vijfde plek hebben behaald. Knap!

ANTWOORDEN AIVD JUNIORKERSTPUZZEL 2019

De top 25% (die 8 punten verdiende) haalde gemiddeld meer dan 28,55 euro op. Om de top 50% te halen (en de bijbehorende 6 punten), moest je minimaal 26,70 euro verdienen per potje. En voor de top 75% (en 4 punten) had je gemiddeld 24,66 euro nodig.

De inzendingen met 0 punten (de onderste 25%) waren vooral inzendingen die

- 10 punten op elke envelop zetten, of
- 100 punten op één envelop inzetten (of hun geld over slechts twee enveloppen verdeelden),
- meer dan 50 punten inzetten op envelop 1 t/m 5.

Opvallend was dat je ook beter geen "mooie" rijtjes kiest. Doordat er bijvoorbeeld veel mensen kozen voor "1, 3, 5, 7, 9, 11, 13, 15, 17, 19", kreeg je het effect dat al die inzenders 0 punten scoorden tegen elkaar (omdat Oom Jan de inhoud van de enveloppen kreeg als spelers er hetzelfde op boden) en dat zorgde voor een relatief lage score voor de spelers met het "mooie" rijtje.

Tenslotte nog een zorgwekkende vaststelling. Ongeveer 10% van de inzenders heeft een oplossing ingestuurd die niet optelt tot 100. Het is zonde als je maar 90 punten verdeelt over je enveloppen (hoewel een groep 8 plusklas het tot de top 25% en dus tot 8 punten schopte terwijl ze maar 96 punten over de enveloppen verdeelden). Voor de verschillende inzenders die meer dan 100 punten verdeelden over de enveloppen zijn we mild geweest (omdat dit de juniorversie van de puzzel is). We hebben het overschot aan toegekende punten afgetrokken van de hoogste enveloppen, en hun inzending toch mee laten doen. Voor geen van hen leverde dit een top 25% plek op voor opgave 7, en het leidde ook niet tot een verandering in de top van het eindklassement van de juniorpuzzel.

Opgave 8

(7 punten)

Deze opgave zonder hints bleek een lastige. De oplossing zit erin dat in elk van de gegeven woorden een letter kan worden gewijzigd om een familielid te krijgen.

Verander in MAF, NACHT, MUS, DICHTER, ACHTERLICHT, OOI, ZOEN één letter en maak zo MAN, NICHT, ZUS, DOCHTER, ACHTERNICHT, OOM, ZOON

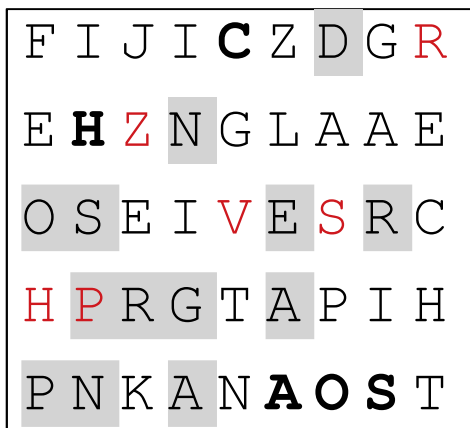
De vervangen letters vormen het woord FAMILIE en dat is het antwoord.

ANTWOORDEN AIVD JUNIORKERSTPUZZEL 2019

Opgave 9

(10 punten)

De patronen zijn RECHT, VIERKANT, SPIRAAL, ZIGZAG, HOEFIJZER EN PAARDENSPRONG. De eerste letter is steeds rood gemaakt om de beginletter aan te geven. De woorden staan in het patroon dat ze zijn. Dus het woord RECHT staat recht (en rechts naar beneden), VIERKANT staat in een vierkant (tegen de klok in), SPIRAAL draait van beneden ook tegen de klok in, ZIGZAG zigzagt eerst schuin omhoog, HOEFIJZER hangt om de dikgedrukte H heen en de letters van PAARDENSPRONG zijn grijs gearceerd. Wanneer je alle patronen wegstreept, houd je de dikgedrukte letters over. Dus als je alle patronen weghaalt, blijft er CHAOS over.



Opgave 10

(12 punten)

10a

Er zijn veel woorden te vinden die gecijferd met ROT₄ nog steeds een woord vormen, bijvoorbeeld LAP (PET), DAG (HEK), GEL (KIP), GAAN (KEER) of LAAN (PEER). Eén puzzelaar merkte op dat PAN samen met zijn ROT₄- gecijfering TER zelfs een correct zes letterwoord (PANTER) vormt.

10b

We vinden het bijzonder hoeveel puzzelaars zich door deze ontcijfering heen hebben geworsteld. Knap! Gecijferd was een deel van een bericht dat een Nederlandse verzetsheld in 2018 verstuurde: Bram Grisnigt. Bij het versturen van het bericht was Grisnigt 95 jaar oud. Hij bediende de apparatuur waarmee hij 75 jaar eerder uit een vliegtuig was gesprongen nog één keer. Hij gebruikte die historische verbinding om de piloten en geheim agenten te herdenken die in de oorlog gestorven waren. Op onze beurt herdenken wij hem weer. Bram Grisnigt overleed in 2019. Voor wie meer over hem te weten wil komen, kunnen we het boek *Spion van Oranje* aanbevelen.

ANTWOORDEN AIVD JUNIORKERSTPUZZEL 2019

De volledige ontcijfering:

Ik ben nu de laatst levende geheim agent van de Nederlandse sectie van MI6 in de Tweede Wereldoorlog. Het is een grote eer om deel te nemen aan deze historische MK7 verbinding tussen het Amsterdamse Verzetsmuseum en Duxford&Henlow camp. Ik wil deze gelegenheid gebruiken om mijn grote bewondering uit te spreken voor de dappere piloten die vanaf Tempsford vlogen als ondersteuning van de verzetsbeweging in bezet Europa tijdens de Tweede Wereldoorlog. Veel van de piloten en geheim agenten verloren het leven op die geheime missies. We zullen hen altijd herinneren. Bram Grisnigt

Opgave 11

(12 punten)

Dit is de pittigste opgave van deze puzzel!

Het begint met Caesar-vercijferingen, waarbij de spatie (of de '+') mee vercijferd is. Dat kun je zien aan de titel 'jnmhmfzb+dr+qz+clhq++k'. Als je iedere letter één plek opschuift in het alfabet dan krijg je 'koning+caesar+admiraal', want j -> k, n -> o, m -> n, etc. Lastig is dat de spatie (of '+') ook vercijferd is. Dat spaties mee vercijferd kunnen worden staat uitgelegd onder opgave 10. De 'z' wordt één plek opgeschoven een '+' en de '+' wordt één plek opgeschoven een 'a'.

Als je de Caesar-vercijfering eraf haalt, vind je de volgende beschrijvingen met (ANTWOORD):

- Deze Keizer zingt met Nick (SIMON)
- Admiraal uit Mary Poppins (BOOM)
- Verlicht Japans keizer Mutsuhito (MEIJI)
- Afkorting van de niet bestaande naam van de band van Jan Keizer (BZN = Band Zonder Naam)
- Land waar Stach koning werd (KATOREN)
- Tonke Dragt schreef dit aan de Koning (BRIEF)
- Deze Caesar bedacht de caesar salad (CARDINI)
- Voornaam van kunstschilder de Kooning (WILLEM)
- Vader van koning Duncan van Araluen (OSWALD)
- Koninkrijk van deel acht van de Grijze Jager (CLONMEL)
- Koning Jan Zachtwaard ook bekend als "Jan zonder ____" (LAND)
- Admiraal Michiel de Ruyter is in deze maand geboren (MAART).

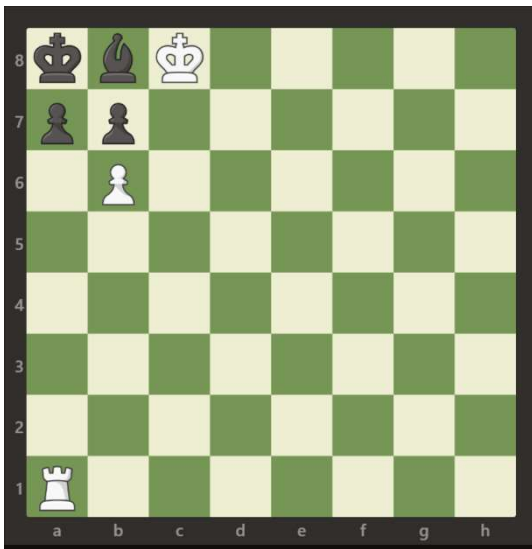
De antwoorden moeten weggestreept worden in de woordzoeker, maar dan wel in dezelfde Caesar-vercijfering als hun beschrijving. Dus SIMON en BOOM staan er 'normaal' in (Rot-o),

ANTWOORDEN AIVD JUNIORKERSTPUZZEL 2019

maar de beschrijving over de verlichte Japanse keizer was vercijferd in Rot-2, dus vind je niet MEIJI maar OGKLK in de woordzoeker.

Als je alle woorden wegstreept vind je in de overgebleven letters: GEEF ZSM MAT. Dit is het antwoord op 11a.

Nu moet je dus nog een schaakprobleem oplossen. Maar waar is het schaakbord? Niet in het 3-bij-3 plaatje, zoals heel veel inzenders dachten, maar in de 8-bij-8 tabel zelf. Als het goed is, zijn je een paar vetgedrukte letters opgevallen, links bovenin. Een k, een l, en twee plusjes. In schaaktermen: een koning, een loper, en twee pionnen. Dit zijn de stukken van zwart. En die van wit? Een toren (t), een pion (het niet-vetgedrukte plusje), en de koning naast de zwarte loper. In de woordzoeker staan verder geen K (koning), D (dame), T (toren), L (loper), P (paard) of '+' (pion), dus andere vakjes kun je leeg laten. Het schaakbord ziet er dan zo uit:



Hoe krijg je hier zo snel mogelijk mat uit? Door de witte toren naar A6 te verplaatsen. Zwart is dan zo ingesloten dat hij maar twee opties heeft (1) de toren slaan met de pion (plaatje), maar dan zet wit hem schaakmat door de pion naar b7 te zetten of (2) de loper wegzetten, maar dan zet wit hem schaakmat door met de toren de pion op a7 te slaan.

TOREN NAAR A6 was dus het antwoord op 11b.

Eentje die maar weinig puzzelaars vonden. Van ons uit: respect voor die oplosers èn voor degenen die tot 'geef zsm mat' gekomen waren.

Opgave 12

(6 punten)

Soms zijn getallenrijen meer dan alleen rijen getallen. Hier zochten we series van historische gebeurtenissen. De getallen zijn dus data:

Bij **12a** zijn dat 3-3-'57, 11-3-'59, 29-3-'69, en 22-3-'75, de data dat een Nederlandse inzending eerste werd bij het Eurovisie songfestival. Dankzij Duncan Laurence werd daarom het getal 18519 (18 mei 2019) aan toegevoegd. Ook 19519 is goed gerekend, aangezien de puntentelling tot na middernacht duurde.

Bij **12b** staan de getallen die horen bij 15-3-'95, 20-3-'96, 19-3-'97, en 13-4-'05, de data dat een Nederlandse club (Ajax en PSV) zich plaatste voor de halve finale van de Champions

ANTWOORDEN AIVD JUNIORKERSTPUZZEL 2019

League. In 2019 deed Ajax dat op 16-4-2019, door Juventus uit te schakelen. 16419 was dus het gezochte antwoord, voor andere antwoorden die refereerden aan de Champions League, zoals 30-4-'19 (de eerste halve finale wedstrijd, gewonnen van Tottenham voordat het misliep in de terugwedstrijd) zijn deelpunten gegeven.

Opgave 13

(8 punten)

Voor de antwoorden moest soms goed worden gezocht.

- BEVEILIGING staat in een afwijkend lettertype in het geschreven voorbeeld van opgave 6.

Deze was vrij makkelijk te vinden. De andere drie waren moeilijker.

- HACK kun je met ROT4 maken van LEGO. Vandaar het ROT4 Lego plaatje, dat is te vinden op pagina 9.

- INLICHTINGEN kun je vinden op het voorblad. Op de rechterpagina van de krant in het midden staat het in spiegelschrift en ondersteboven.

- SPIONAGE zit achterstevoren verstopt in de namen van opgave 1, inclusief in het antwoord INES. Dus de S van INES, de P van SEPP, de I van PIEN, de O van ONNO etc.

